

POLTAVA UNIVERSITY OF
ECONOMICS AND TRADE

НАУКА І МОЛОДЬ У ХХІ СТОРІЧЧІ

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

X Міжнародної молодіжної
науково-практичної інтернет-конференції

(м. Полтава, 28 листопада 2024 року)

**Полтава
2025**

ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ (ПУЕТ)

НАУКА І МОЛОДЬ У ХХІ СТОРІЧЧІ

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

**X Міжнародної молодіжної
науково-практичної інтернет-конференції**

(м. Полтава, 28 листопада 2024 року)

**Полтава
ПУЕТ
2025**

УДК 001:378-053.6(082)

НЗ4

Друкується відповідно до Наказу по університету № 180-Н від 10 вересня 2024 року.

Розповсюдження та тиражування без офіційного дозволу ПУЕТ заборонено.

Організаційний комітет конференції

Н. С. Педченко, голова організаційного комітету, д-р екон. наук, професор, перший проректор ПУЕТ;

Н. І. Манжура, заступник голови організаційного комітету, завідувач науково-організаційного відділу ПУЕТ;

С. В. Гаркуша, д-р техн. наук, професор, в. о. директора Навчально-наукового інституту міжнародної освіти ПУЕТ;

Т. П. Гудзь, д-р екон. наук, професор, директор Навчально-наукового центру підготовки кадрів вищої кваліфікації ПУЕТ;

Ю. В. Перегуда, директор Міжнародного науково-освітнього центру;

А. С. Каченко, канд. техн. наук, доцент, директор Навчально-наукового інституту денної освіти ПУЕТ;

В. Л. Шимановська, директор Навчально-наукового інституту заочно-дистанційного навчання ПУЕТ.

Редакційна колегія

Головний редактор – **О. О. Нестуля**, д-р іст. наук, професор, ректор ПУЕТ.

Заступник головного редактора – **Н. С. Педченко**, д-р екон. наук, професор, перший проректор ПУЕТ.

Відповідальний секретар – **Н. І. Манжура**, завідувач науково-організаційного відділу ПУЕТ.

Відповідальний редактор – **Л. М. Діденко**, в.о. директора Центру інформаційного забезпечення освітнього процесу ПУЕТ.

Наука і молодь у XXI сторіччі: збірник матеріалів
НЗ4 Х Міжнародної молодіжної науково-практичної інтернет-конференції (м. Полтава, 28 листопада 2024 року). – Полтава : ПУЕТ, 2025. – 1127 с. – 1 електрон. опт. диск (CD-ROM). – Текст укр., англ. мовами.

ISBN 978-966-184-478-9

У збірнику представлено тези учасників Міжнародної молодіжної науково-практичної інтернет-конференції «Наука і молодь у XXI сторіччі» за тематичними напрямками: «Біотехнології та біоінженерія», «Готельно-ресторанна та курортна справа», «Економіка», «Комп'ютерні науки», «Маркетинг», «Менеджмент», «Міжнародні економічні відносини», «Облік і оподаткування», «Освітні, педагогічні науки», «Особистий розвиток і лідерство», «Патріотичне виховання в сучасному педагогічному процесі як складова національної безпеки незалежної України», «Підприємництво та торгівля», «Право», «Публічне управління та адміністрування», «Туризм і рекреація», «Філологія», «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок», «Харчові технології», «Якість вищої освіти: проблеми, виклики перспективи»

УДК 001:378-053.6(082)

*Матеріали друкуються в авторській редакції мовами оригіналів.
За виклад, зміст і достовірність матеріалів відповідальні автори.*

ISBN 978-966-184-478-9

© Полтавський університет економіки і торгівлі, 2025

шкільної лавки в молодого покоління бажання продукувати інновацію.

У підсумку варто зазначити, що наукові дослідження та інноваційні розробки відіграють ключову роль в напрямі прогресивного розвитку інноваційної економіки. Інноваційні ідеї є продуктом співпраці науковців, дослідників та інноваторів-практиків. Чим більше ідей буде спродуковано, тим більша ймовірність того, що українські підприємства матимуть змогу випускати інноваційні продукти, надавати цифрові послуги, покращувати виробничі процеси в частині їх модернізації та оновлення. Переконані, що відновлення інноваційної діяльності українськими підприємствами сприятиме пришвидшенню відбудови повоєнної національної економіки, адже без інноваційних продуктів, нових технологій неможливим буде становлення цифрової інфраструктури, логістичного сполучення, смарт будівництва, який потрібний як у воєнний так і повоєнний час.

Список використаних джерел

1. Кількість працівників, задіяних у виконанні наукових досліджень і розробок, за видами економічної діяльності за 2022 рік (Економічна статистика. Наука, технології та інновацій). UKRSTAT.GOV.UA [Електронний ресурс]. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 21.03.2024).
2. Про інноваційну діяльність [Електронний ресурс] : Закон України від 4.07.2002 р. № 40-IV, № 36, Ст. 266. *Верховна Рада України. Законодавство України*, 31 березня 2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15#Text> (дата звернення: 08.04.2024).
3. Чухно А. Інституціоналізм: теорія, методологія, значення. *Економіка України*. 2008. № 7. С. 12.

МІКРОЕКОНОМІЧНІ ПІДХОДИ ДО АНАЛІЗУ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ АКЦІОНЕРНИХ ТОВАРИСТВ

Я. А. Чобітько, спеціальність Економіка, група Е PhD-11

В. О. Шаповалов, канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри управління персоналом, економіки праці та економічної теорії

Полтавський університет економіки і торгівлі

Акціонерні товариства є важливими суб'єктами економіки, оскільки вони залучають великі обсяги інвестицій, забезпечують робочі місця та часто визначають економічні тенденції на національному рівні. Економічна безпека для акціонерних підпри-

емств має критичне значення, адже акціонери, керівництво, кредитори та інші зацікавлені сторони повинні бути впевнені, що товариство здатне забезпечувати стабільний розвиток, ефективно використовувати ресурси та зберігати свою позицію на ринку.

Як відмічає Франчук В. І., «система забезпечення економічної безпеки АТ – це сукупність необхідних взаємопов'язаних елементів, діяльність яких спрямована на протидію внутрішнім і зовнішнім загрозам з метою захисту корпоративних економічних інтересів і загалом створення безпечних умов для розвитку» [1, с. 158].

Шульга І. П. пропонує під система економічної безпеки акціонерного товариства розуміти «сукупність економічних відносин, пов'язаних із управлінням діяльністю акціонерного товариства шляхом мінімізації впливу на нього внутрішніх і зовнішніх загроз та досягнення поставлених стратегічних цілей» [2].

Економічна безпека акціонерного товариства полягає у забезпеченні його фінансової стабільності, захищеності від ринкових ризиків і можливості зберігати конкурентоспроможність. Це включає забезпечення інтересів акціонерів, надійний контроль за активами та пасивами, управління рентабельністю й ліквідністю. Мікроекономічні підходи дозволяють розглядати ці питання на основі аналізу економічних механізмів, які забезпечують стійкість діяльності товариства в умовах змін.

Мікроекономічний аналіз економічної безпеки дозволяє акціонерним товариствам оптимізувати управління ресурсами, прогнозувати та знижувати ризики, що забезпечує стабільний розвиток. Завдяки такому підходу акціонери та керівництво можуть глибше розуміти взаємозв'язок між витратами, доходами, ринковими позиціями та фінансовою стійкістю. Це дозволяє приймати рішення, спрямовані на збереження вартості акцій, захист інтересів акціонерів і створення конкурентних переваг.

1. Аналіз витрат і вигод. В акціонерних товариствах аналіз витрат і вигод допомагає приймати рішення, що стосуються як стратегічних, так і оперативних витрат. Наприклад, товариство може інвестувати у вдосконалення технологій чи захист інтелектуальної власності. Такий аналіз дозволяє оцінити доцільність таких витрат з точки зору збереження ринкових позицій і забезпечення майбутнього доходу акціонерів. Витрати на впровадження інноваційних рішень або покращення внутрішньої сис-

теми контролю безпеки, попри їх значущість, можуть виправдати себе, якщо в довгостроковій перспективі це призведе до зниження ризиків і зростання вартості акцій.

2. Аналіз ринкової кон'юнктури. Ефективний аналіз попиту і пропозиції має ключове значення для прийняття рішень в акціонерних товариствах. Коливання попиту на продукцію чи послуги товариства можуть безпосередньо вплинути на дохідність і рентабельність, а отже – на дивіденди акціонерів. У випадку несподіваного падіння попиту акціонерне товариство може зазнати фінансових втрат, які зменшують вартість акцій. Тому важливим завданням є управління виробничими потужностями та оптимізація запасів відповідно до ринкових коливань. Підтримка балансу попиту і пропозиції дозволяє товариству уникнути надмірних витрат і зберегти економічну стабільність.

3. Аналіз ринкових структур і конкурентного середовища. Для акціонерних товариств ринкова структура та ступінь конкуренції визначають рівень економічної безпеки, адже сильна конкуренція може призвести до зниження доходів і частки ринку. Олігополістичні та монополні ринки забезпечують вищий рівень захисту, оскільки конкуренція є обмеженою. В умовах високої конкуренції акціонерне товариство має більше інвестувати в маркетинг, інновації та підвищення ефективності для збереження конкурентоспроможності. Тому аналіз ринкових структур допомагає акціонерам і керівництву оцінювати можливі ризики та адаптувати свою стратегію залежно від умов ринку, забезпечуючи таким чином безпеку капіталовкладень.

4. Аналіз рентабельності та фінансової стійкості. Фінансова стійкість – ключовий фактор економічної безпеки акціонерного товариства, адже акціонери прагнуть отримувати стабільні доходи та приріст вартості акцій. Аналіз рентабельності дозволяє оцінити здатність товариства отримувати прибуток у відношенні до своїх витрат, активів і капіталу. Висока рентабельність свідчить про здатність підприємства ефективно використовувати свої ресурси й гарантує акціонерам прибутковість. Оцінка ліквідності та платоспроможності дозволяє зрозуміти, чи готове товариство до несприятливих економічних умов, зокрема можливого боргового навантаження чи нестачі оборотного капіталу.

5. Аналіз ефективності використання ресурсів. Акціонерні товариства часто мають великі обсяги капіталу та інших ресур-

сів, тому ефективність їх використання є вирішальним фактором для економічної безпеки. Неоптимальне використання ресурсів може призвести до зниження прибутків, що негативно вплине на вартість акцій. Мікроекономічний аналіз дозволяє оцінити продуктивність активів, витрати на робочу силу та інші витрати, щоб забезпечити максимальну ефективність.

6. Ризик-менеджмент та управління ризиками. Для акціонерних товариств управління ризиками є необхідною частиною забезпечення економічної безпеки, адже ризики, як-от зміни в законодавстві, валютні коливання, збої у постачанні, можуть негативно вплинути на дохідність. Ризик-менеджмент дозволяє виявляти потенційні загрози та розробляти заходи для їх мінімізації. Акціонерні товариства можуть використовувати страхові угоди, диверсифікацію виробництва та географічне розширення, щоб зменшити вплив несприятливих факторів.

Система управління економічною безпекою акціонерного товариства передбачає використання ефективних інструментів для управління фінансовими, ринковими та операційними ризиками. Використовуючи аналіз витрат і вигод, попиту та пропозиції, ринкових структур, рентабельності, ефективності ресурсів і управління ризиками, товариства можуть підтримувати фінансову стабільність і захищати інтереси акціонерів. Завдяки поглибленому аналізу економічної безпеки керівництво АТ може приймати зважені рішення, спрямовані на захист інтересів акціонерів, зростання ринкової вартості компанії та зниження вразливості до зовнішніх і внутрішніх загроз. У сучасних умовах ринкових викликів та підвищеної конкуренції виявлення поточних та потенційних загроз стає не лише засобом забезпечення економічної безпеки, а й фундаментом для довгострокового успіху акціонерних товариств.

Список використаних джерел

1. Франчук В. І. Теоретична модель системи забезпечення економічної безпеки акціонерних підприємств. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2010. Вип. 20.8. – С. 155–162. URL: https://nv.nltu.edu.ua/Archive/2010/20_8/155_Franczuk_20_8.pdf.
2. Шульга І. П. Сучасні підходи до формування системи економічної безпеки акціонерного товариства [Електронний ресурс]. *Ефективна економіка*. 2010. № 10. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=366>.

Тросюк К. О., Кульганік О. М. Соціальна відповідальність у підприємницькій діяльності.....	265
Тука О. В., Нестеренко О. М. Актуальні виклики цифрової економіки	267
Федорова Х. О., Куцик В. І. Економічна безпека підприємства	269
Черелюк В. О. Ризик-менеджмент як системоутворюючий елемент забезпечення розвитку сучасного бізнесу	272
Чернищенко О. І. Зарубіжний досвід формування і планування собівартості промислової продукції	274
Чимирис В. О., Манжура О. В. Науково-дослідний потенціал як ключовий драйвер інноваційного розвитку національної економіки	277
Чобітько Я. А., Шаповалов В. О. Мікроекономічні підходи до аналізу економічної безпеки акціонерних товариств.....	279
Шибка М. І., Куцик В. І. Економічний вплив цифрових технологій на фінансові ринки.....	283
Шмигленко В. О., Красняк О. П. Вплив війни на економіку України.....	285
Юр'єва Г. О., Нестеренко О. М. Актуальність збереження трудового потенціалу менеджерів.....	287
Юркова М. М., Кульганік О. М. Соціальна політика як складова соціальної економіки.....	290

КОМП'ЮТЕРНІ НАУКИ

Бовкун Д. О. Персоналізована платформа для навчання та тренування з кібербезпеки	293
---	-----